

प्रदेश लोक सेवा आयोग

सुदूरपश्चिम प्रदेश

प्रदेश निजामती सेवा अन्तरगत वन सेवा, स्वायत्त एण्ड वाटर कन्जरभेशन समूह, अधिकृत नवीं तह वा सो सरह पदको खुला, अन्तर तह र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

यस पाठ्यक्रम योजनालाई निम्न अनुसार दुई चरणमा विभाजन गरिएको छ :

प्रथम चरण (First Phase) : लिखित परीक्षा (Written Examination)

पूर्णांक : २००

द्वितीय चरण (Second Phase) : अन्तरवार्ता (Interview)

पूर्णांक : २५

परीक्षा योजना (Examination Scheme)

प्रथम चरण : लिखित परीक्षा (Written Examination)

पूर्णांक : २००

पत्र	विषय	खण्ड	पूर्णांक	उतीर्णांक	परीक्षा प्रणाली	प्रश्न संख्या × अंक	समय	
प्रथम	प्रशासन र व्यवस्थापन तथा सेवा सम्बन्धी सामान्य विषय	(क) प्रशासन र व्यवस्थापन	५०	४०	विषयगत	छोटो उत्तर	१० प्रश्न x ५ अंक	१.३० घण्टा
		(ख) सेवा सम्बन्धी सामान्य विषय	५०		विषयगत	लामो उत्तर	५ प्रश्न x १० अंक	१.३० घण्टा
द्वितीय	सेवा सम्बन्धी प्राविधिक विषय		१००	४०	विषयगत	विश्लेषणात्मक समीक्षा	४ प्रश्न × १५ अंक	३ घण्टा
					विषयगत	विश्लेषणात्मक र समाधानमूलक उत्तर	२ प्रश्न × २० अंक	

द्वितीय चरण : अन्तरवार्ता (Interview)

पूर्णांक : २५

द्रष्टव्य :

- यस पाठ्यक्रम अनुसार दुई पत्रको लिखित परीक्षा लिइनेछ।
- वन सेवा अन्तरगतका सबै समूह/उपसमूहहरूको पाठ्यक्रमको प्रथम पत्र खण्ड (क) को विषयवस्तु एउटै हुनेछ। तर प्रथम पत्रको खण्ड (ख) र द्वितीय पत्र सेवा, समूह सम्बन्धी पाठ्यक्रम समूह/उपसमूह अनुरूप फरक फरक हुनेछ।
- प्रथम पत्र खण्ड (क) को लिखित परीक्षा वन सेवा अन्तरगतका समूह/उपसमूहको लागि संयुक्त रूपमा एउटै प्रश्नपत्रबाट एकैदिन वा छुट्टाछुट्टै प्रश्नपत्रबाट छुट्टाछुट्टै दिन पनि हुन सक्नेछ भने प्रथम पत्र खण्ड (ख) को परीक्षा समूह/उपसमूह अनुसार एकैदिन वा अलग अलग दिन छुट्टाछुट्टै प्रश्नपत्रबाट हुनेछ। यसैगरी द्वितीय पत्रको परीक्षा पनि समूह/उपसमूह अनुसार एकैदिन वा अलग अलग दिन छुट्टाछुट्टै प्रश्नपत्रबाट हुनेछ।
- प्रथम पत्र खण्ड (क) को लागि एउटा मात्र उत्तरपुस्तिका हुनेछ भने प्रथम पत्र खण्ड (ख) र द्वितीय पत्रका प्रत्येक प्रश्नका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिका हुनेछन।
- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुबै हुन सक्नेछ।
- यथासम्भव प्रश्नहरू नेपालको सन्दर्भमा सोधिने छन।
- समस्या समाधानको उत्तर आवश्यकता अनुसार निम्नानुसार चार भागमा विभाजन गरी प्रस्तुत गर्नुपर्नेछ।
(क) पहिलो भागमा समस्याको पहिचान
(ख) दोस्रो भागमा समस्या समाधानको लागि मौजुदा सरकारी नीति र कार्यक्रम
(ग) तेस्रो भागमा समस्या समाधानको लागि सुझाव
(घ) चौथो भागमा सुझाव कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्यांकन गर्ने ठोस तरिका
- यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भएता पनि पाठ्यक्रममा परेका ऐन, नियम तथा नीतिहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ।
- प्रथम चरणको लिखित परीक्षा बाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीय चरणको अन्तरवार्तामा सम्मिलित गराइनेछ।
- पाठ्यक्रम लागु मिति : २०८१।०८।१० गते देखि।

प्रदेश लोक सेवा आयोग
सुदूरपश्चिम प्रदेश
प्रदेश निजामती सेवा अन्तरगत वन सेवा, स्वायत्त एण्ड वाटर कन्जरभेशन समूह, अधिकृत नवीं तह वा सो सरह पदको खुला,
अन्तर तह र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम
प्रथम चरण (First Phase)
प्रथमपत्र : खण्ड (क)
प्रशासन र व्यवस्थापन : पूर्णांक – ५०

१. राज्य र सरकार

- १.१ नेपालको संविधान
- १.२ शासनका आधारभूत पक्षहरू
- १.३ व्यवस्थापिका, कार्यपालिका र न्यायपालिका बीचको अन्तरसम्बन्ध
- १.४ सार्वजनिक नीति तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्यांकन

२. सार्वजनिक प्रशासन

- २.१ सार्वजनिक प्रशासनको अवधारणा
- २.२ कर्मचारी प्रशासनका आधारभूत पक्षहरू
- २.३ आर्थिक प्रशासन : बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्यांकन
- २.४ सार्वजनिक प्रशासन सुधारका प्रयासहरू

३. व्यवस्थापन

- ३.१ व्यवस्थापनको अवधारणा
- ३.२ व्यवस्थापनमा नेतृत्व, उत्प्रेरणा, नियन्त्रण र समन्वयको महत्त्व
- ३.३ व्यवस्थापन सूचना प्रणाली
- ३.४ व्यवस्थापनका नवीन आयामहरू

४. विकासका आयामहरू

- ४.१ विकास प्रशासनको अवधारणा
- ४.२ विकासमा जनसहभागिता
- ४.३ संघ र सुदूरपश्चिम प्रदेशको आवधिक योजना
- ४.४ दिगो विकास
- ४.५ संघीयता, विकेन्द्रीकरण
- ४.६ गरीबी निवारण
- ४.७ सुशासन
- ४.८ विकासमा निजी क्षेत्र तथा गैरसरकारी संस्थाको भूमिका
- ४.९ जनसंख्या र बसोबास
- ४.१० विपद् व्यवस्थापन

५. लोकतन्त्र र मानव अधिकार

- ५.१ लोकतन्त्र र समावेशीकरण
- ५.२ कानूनी राज्य
- ५.३ मानव अधिकार
- ५.४ लैंगिक सवाल
- ५.५ आरक्षण र सकारात्मक विभेद
- ५.६ प्रतिनिधित्वको सिद्धान्त र समानुपातिक प्रतिनिधित्व

६. नेपाली समाज र यसको बनौट

- ६.१ नेपालका विविध जात / जाति / वर्ग / समुदायको सामाजिक, आर्थिक, सांस्कृतिक तथा धार्मिक अवस्था र रहनसहन
- ६.२ आदिवासी, जनजाति, मधेशी, थारु/रानाथारु, दलित, अपांग र महिलाहरूको वर्तमान अवस्था, उत्थानका प्रयासहरू, समस्या, समाधान र सम्भावनाहरू
- ६.३ सुदूरपश्चिम प्रदेशमा धार्मिक पर्यटन र प्रदेशको कला र संस्कृति

प्रदेश लोक सेवा आयोग
सुदूरपश्चिम प्रदेश
प्रदेश निजामती सेवा अन्तरगत वन सेवा, स्वायल एण्ड वाटर कन्जरभेशन समूह, अधिकृत नवौं तह वा सो सरह पदको खुला,
अन्तर तह र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम
प्रथम पत्र : खण्ड (ख)
सेवा सम्बन्धी सामान्य विषय : पूर्णांक – ५०

1. Acts and Rules/Regulations

- 1.1 Civil Service Act, 2049 and Regulation, 2050
- 1.2 Sudurpashchim Pradesh Civil Service Act, 2079
- 1.3 Soil and Water Conservation Act, 2039 and Regulation, 2042
- 1.4 Environment Protection Act, 2076 & Regulation, 2077
- 1.5 Sudurpaschim Province Environment Protection Act, 2077
- 1.6 Forest Act, 2076 and Regulation, 2079
- 1.7 Aquatic Animal Protection Act, 1961 (2016).
- 1.8 Public Procurement Act, 2063
- 1.9 Sudurpashchim Province Procurement Regulation, 2078
- 1.10 Sudurpashchim Province Good Governance Act, 2075
- 1.11 Private Forest Regulations, 2041
- 1.12 Financial Procedures Rules, 2077
- 1.13 Conservation Area Management Rules, 1996 (2053)

2. Policies, Strategies and Guidelines

- 2.1 Sudurpashchim Province & Nepal's Current Periodic Plan (Forestry and Environment Sector)
- 2.2 Agriculture Development Strategy, 2014
- 2.3 Agroforestry Policy, 2019
- 2.4 National Environmental Impact Assessment (EIA) Guidelines
- 2.5 Buffer-zone Management Guidelines, 1999
- 2.6 Nepal Water Plan, 2005
- 2.7 National Biodiversity Strategy & Implementation plan
- 2.8 Poverty Alleviation Policy, 2076
- 2.9 Wetland Policy, 2069
- 2.10 Medicinal Plants and Non-Timber Forest Products (NTFP) Policy, 2061
- 2.11 Land Use Policy, 2015
- 2.12 Climate Change Policy, 2076
- 2.13 Nepal REDD+ Strategy (2018-2022)
- 2.14 चुरे तराई मधेश संरक्षण तथा व्यवस्थापन गुरु योजना, २०७४
- 2.15 राष्ट्रिय वृहत जलाधार व्यवस्थापन रणनीति, २०८०

3. Directives & International convention.

- 3.1. Global Environment Facility and Green Climate Fund
- 3.2. Sustainable Development Goals

ΩΩΩ

प्रदेश लोक सेवा आयोग

सुदूरपश्चिम प्रदेश

प्रदेश निजामती सेवा अन्तरगत वन सेवा, स्वायत्त एण्ड वाटर कन्जरभेशन समूह, अधिकृत नवौं तह वा सो सरह पदको खुला,
अन्तर तह र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

द्वितीय पत्र

सेवा सम्बन्धी प्राविधिक विषय : पूर्णांक – १००

1. Soil and Water Conservation

- 1.1 Physical and biological properties of soil and introduction to problem soils.
- 1.2 Factors responsible for soil formation and their development processes, understanding soils of Nepal.
- 1.3 Universal Soil Loss Equation and its use in predicting soil loss.
- 1.4 Concept of Geology and Geological process and understanding the Geology of Nepal.
- 1.5 Concept of Engineering Geological hazards like: landslides, floods, etc.
- 1.6 Concept of land degradation and its consequences on productivity and infrastructures.
- 1.7 Sustainable soil management practices in Nepal.
- 1.8 Relationship between development activities with soil conservation and watershed management.

2. Hydrology and Watershed Management

- 2.1 Understanding Hydrology and its process.
- 2.2 Basic concepts of hydrological cycle and its relationships to watershed management
- 2.3 Integrated Sub-Watershed Management Planning (ISWMP) and its participatory application.
- 2.4 Concept of hydrograph, methods to prepare hydrograph and its importance in watershed management.
- 2.5 Basin Approach of Integrated Watershed Management
- 2.6 Participatory monitoring and evaluation of watershed management.
- 2.7 Present trails of water harvesting in the chure and its scope of replication in terms of economics.
- 2.8 Importance and relationship of watershed management to water harvesting development activities such as irrigation, hydropower and drinking water supply scheme.

3. Land Use

- 3.1 Define land use and explain different types of land use and their conflicts in Watershed Management in Nepal.
- 3.2 Erosion susceptibility of different land use and land systems of Nepal.
- 3.3 Sloppy Agriculture Land Technology (SALT) and its application in sustainable management of watersheds.
- 3.4 Different forms of agro-forestry practices and their roles in forest and watershed management
- 3.5 Understanding traditional land use systems, land capability classification and their significance in land use of Nepal.

4. Soil Conservation Engineering

- 4.1 Different types of soil conservation engineering devices: gully plugging, check dams, spill ways, chutes, embankment, spurs, contour trenching, bonding, diversion channel, shelter belt/ green belt and run-off control etc.
- 4.2 Run-off, its processes and methods for estimating run-off and the use of conservation ponds in the watersheds.
- 4.3 Ways and means to conserve water and minimize erosion in the Siwaliks
- 4.4 Low-cost bio-engineering techniques and their application for soil conservation and river training program.
- 4.5 Ecology & Economics of biological and engineering measures of soil conservation.

प्रदेश लोक सेवा आयोग

सुदूरपश्चिम प्रदेश

प्रदेश निजामती सेवा अन्तरगत वन सेवा, स्वायत्त एण्ड वाटर कन्जरभेशन समूह, अधिकृत नवौं तह वा सो सरह पदको खुला,
अन्तर तह र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

5. Environment

- 5.1 Understanding Initial Environmental Examination (IEE), Environmental Impact Assessment (EIA) and Strategic Environment Assessment (SEA) and their application in the planning process.
- 5.2 Point source and non-point source of water pollution and methods to mitigate them.
- 5.3 Role of vegetation in carbon sequestration.
- 5.4 Tourism and Environment in relation to mountaineering and trekking, and concept of eco-tourism.
- 5.5 Highlight on the evolution of environmental assessment process in development planning.
- 5.6 Climate change and carbon trading related issues.

6. Planning, Research, Extension and Conservation Education

- 6.1 Concept, importance and need for Extension and Conservation Education in Nepal.
- 6.2 Roles and responsibilities of motivators and extension workers in watershed management.
- 6.3 Research in watershed management in Nepal
- 6.4 Application and use of GIS, Remote Sensing, aerial photographs, topographical maps for delineation, measurement and assessment of watershed, natural resources.
- 6.5 Application and use of Object Oriented Project Planning (OOPP) Technique in participatory project formulation.
- 6.6 Capacity building of local farmers, professionals and institutions in Integrated Watershed Management.
- 6.7 Mitigating measures to address environmental issues.

7. Different Issues and Tools Regarding Natural Resources Conversation

- 7.1 Wild-life conservation issues in Nepal.
- 7.2 NTFP, Bamboo and Rattans and income Generating Activities.
- 7.3 Appropriate and Intermediate Technologies for Rural Development in Nepal.
- 7.4 Sampling Technologies, Rapid Rural Appraisal and Participatory Rural Appraisal. Tools and techniques applied for socio economic studies.
- 7.5 Medicinal and aromatic plants of Nepal.

8. Cross cutting Areas in Natural Resource Management.

- 8.1 Concept, approaches and planning cycle in the Forestry Sector
- 8.2 Bottom-up planning process
- 8.3 Logical Framework in Project Designing
- 8.4 Gender and Social equity issues in Forest Resource Management
- 8.5 Good Governance in Natural Resource Management
- 8.6 Importance of Management Information System in district development & planning and implementation.
- 8.7 History, importance & implication of foreign aid in Forest Resource Management

ΩΩTHE ENDΩΩ